

31.3.2020

לכבוד
הוועדה המיוחדת להתמודדות עם נגיף הקורונה
כנרת ישראל
לכבוד
כב' הרב יעקב ליצמן
שר הבריאות
שלום רב,

הנדון: ייצוגה של החברה הערבית בתהליכי קבלת החלטות בהתמודדות עם מגפת הקורונה

אנו פונים אליכם בשם וועד ראשי הרשויות הערביות בישראל ועמותת סיכוי- העמותה לקידום שוויון אזרחי.

אנו בעיצומה של תקופה קשה ומתאגרת הדורשת קבלת החלטות גורליות לכלל האזרחים. לשם כך, הקימה הממשלה מנגנוני קבלת החלטות חירום המתכננים ומוציאים לפועל את מהלכי הממשלה בהתמודדות עם מגפת הקורונה. בראש הפירמידה, עומד צוות בין משרדי המביא המלצותיו בפני מקבלי החלטות בכל הנוגע להתמודדות עם הנגיף (להלן: "המטה"). המטה מורכב מנציגי המשרדים הממשלתיים הרלוונטיים להתמודדות עם האתגרים השונים העולים מתוך התמודדות זו, ומנוהל ע"י המטה לביטחון לאומי (מל"ל).

ביום 26.3.2020, בדיון בכנסת, שהתקיים בוועדה המיוחדת להתמודדות עם נגיף הקורונה, ובמענה לשאלתו של ח"כ אוסאמה סעדי בעניין ייצוג האזרחים הערבים במטה, לא הצביע ראש המל"ל, מר מאיר בן שבת, העומד בראש המטה, על השתתפותם של נציגי האוכלוסייה הערבית במוקדי קבלת החלטות במטה. בצער רב, אנו למדים מכך כי אין הנושא נמצא על סדר יומו של המטה, או על סדר יומה של ממשלת ישראל.

ייצוגם של האזרחים הערביים במוקדי קבלת החלטות ובניית מנגנון התייעצות ושיתוף שוטפים של משרדי הממשלה עם הנהגת הציבור הערבי, ובפרט, עם וועד ראשי הרשויות הערביות והארגונים הפועלים מטעמו ובשותפות איתו, לגבי החלטות הנוגעות לטיפול והתמודדות עם מגפת הקורונה, הינם קריטיים, ונוגעים באופן ישיר לבריאותם, עתידם ואיכות חייהם של חמישית מאזרחי המדינה.

כאמור, העדר מנגנון שיתוף והתייעצות אינו מאפשר לקולם של האזרחים הערבים להישמע ואינו מאפשר התאמת המדיניות הממשלתית לצרכיה הייחודיים של החברה הערבית, ולאזרחים הייחודיים הניצבים בפני היישובים הערביים בבואם להתמודד עם המצב.

מעורבותם של האזרחים הערבים בתהליכי קבלת החלטות אינה רק זכות מהותית לאוכלוסייה הערבית, היא גם צורך מיידי וממשי של האזרחים הערבים, והיא גם חובתה הערכית של הממשלה לתת מענה הולם ומתאים לצרכים ומאפיינים אלו ותשפר לאין שיעור את יעילות המדיניות הממשלתית במאבק במגפה ובהצלת חיי אדם.

לאור האמור, צו השעה מחייב בניית ממשק עבודה שוטף ומיידי של משרדי הממשלה עם נציגים

ומומחים מן החברה הערבית בכלל, ועם הנהגת הציבור הערבי, ובפרט, עם מטה החירום להתמודדות עם מגפת הקורונה

עם מגפת הקורונה בחברה הערבית, שהוקם ביוזמת וועדת המעקב העליונה לענייני האזרחים הערבים, וועד ראשי הרשויות הערביות, ובשותפות עם ארגוני חברה אזרחית הפועלים בשטח.

דרשתנו זו מתחדדת לאור העובדה כי רוב האזרחים הערבים גרים בפריפריה הגאוגרפית בצפון או בדרום הארץ - באזורים שבהם המרחק לבית החולים הסמוך גדול יותר בהשוואה למרכז הארץ. אפילו בהשוואה ליישובים יהודיים באותו אזור, המרחק הממוצע בין בית החולים הסמוך לבין היישובים הערביים הינו כמעט כפול (כ-22 ק"מ מיישובים ערביים, כ-14 ק"מ מיהודיים¹).

בנוסף, איכות שירותי הבריאות הניתנים לאוכלוסייה הערבית, נמוכה משמעותית מאיכות השירותים הניתנים לאוכלוסייה היהודית. כאן המקום לציין את היישובים הערביים-הבדוים הלא מוכרים בנגב, הנמצאים במרחק גדול ממרכזי שירותים חיוניים וסובלים מהעדר תחבורה ציבורית והעדר נגישות לשירותי בריאות בסיסיים במרחק סביר.

דוגמאות נוספות לכך הן חוסר ההתאמה בהנחיות משרד הבריאות המתייחסות לבידוד האזרחים על רקע הצפיפות הגבוהה הקיימת ביישובים ערביים. כמו-כן, הנחיות משרד החינוך לגבי למידה מרחוק של תלמידים אשר אינן מותאמות ואינן ברות יישום בחברה הערבית מטעמים שונים. גם כאן יש לציין את המצב החמור בקרב ילדי הכפרים הלא מוכרים בנגב - כיצד הם אמורים להשתתף בלמידה מקוונת ללא חיבור הולם לחשמל ותשתיות תקשורת בסיסיות?² מצב זה מייצר ומשמר את אי השוויון בין החברה הערבית והיהודית הן במהלך המשבר הנוכחי והן ביום שאחריו.

נוכח האמור, אנו דורשים לפעול לאלתר להקמת מנגנון שיתוף והתייעצות שוטפים של משרדי הממשלה השונים עם הגופים הייצוגיים והמקצועיים של החברה הערבית, ובראשם וועד ראשי הרשויות הערביות ומטה החירום להתמודדות עם מגפת הקורונה בחברה הערבית, ולהבטחת ייצוגם ההולם של האזרחים הערבים בכל מוקדי קבלת ההחלטות במשרדי הממשלה הרלוונטיים.

אנו מאמינים שזו הדרך הטובה ביותר להטמיע את צרכי החברה הערבית במדיניות הממשלתית במאבק במגפה ולהבטיח את הצלחתה.

להתייחסותכם הדחופה, נודה.

בכבוד רב,

מודר יונס, עו"ד
יו"ר ועד ראשי הרשויות
המקומיות הערביות בישראל

וסים חוסרי, עו"ד
רכז ייצוג הולם של האזרחים הערבים
בשירות הציבורי - עמותת סיכוי

העתקים:

* חברי הכנסת חברי הוועדה המיוחדת להתמודדות עם נגיף הקורונה
* ועדת המשנה להתמודדות עם נגיף הקורונה בחברה הערבית
* נציבות שירות המדינה
* מבקר המדינה

¹ לפי נתוני מרכז טאוב

² "למידה מקוונת? במשרד החינוך שכחו את התלמידים הערבים", דה מרקר, פורסם 24.3.2020 מצ"ב קישור:

<http://bit.ly/2vwjyWE>